

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

MANUÁL PRO LEKTORY

PRAHA

PREZENTACE: SÍŤOVÁNÍ V PRAXI SOCIÁLNÍ PRÁCE

PREZENTACE: SÍŤOVÁNÍ V PRAXI SOCIÁLNÍ PRÁCE

CÍLE PREZENTACE

- základním cílem prezentace je provést účastníky školení procesem síťování tak, aby byli motivováni tento proces převést do své praxe a chápali síťování jako nezbytnou a důležitou metodu, která přispěje ke zvýšení efektivity a kvality jejich práce. Předat základní informace o metodě v sociální práci: síťování
- na základě praktických příkladů představit proces síťování jako podpůrný prostředek pro pracovníky OSPOD
- zdůraznit roli sociálního pracovníka jako koordinátora případu
- zdůraznit potenciál aktérů v síti
- upozornit na to, že síťování je již samozřejmou součástí práce sociálních pracovníků prostřednictvím vytváření neformálních sítí, ale pokud by sociální pracovník chtěl využít potenciál síly sítě a metody síťování, je třeba nastavit pravidla procesu vytváření sítí a definovat role aktérů
- na základě této prezentace zdůraznit pracovníkům OSPOD, že téma síťování je také důležité v rámci zpracování standardu síťování a mohou tak toto školení brát jako praktickou pomoc pro zpracování tohoto standardu a jeho využití v praxi

OSNOVA PREZENTACE

- prezentace je založená na kazuistice vycházejí z reálného případu dítěte v evidenci OSPOD
- kazuistika provází celou prezentací a slouží jako praktická ukázka pro lepší pochopení celého procesu síťování
- je na zvážení lektora, zda a které části prezentace bude chtít více či méně obohatit o teoretické základy síťování, zkušenosti z praxe, případně o zkušenosti a výstupy z projektu
- je dobré být připraven na tyto okruhy a témata, která se síťováním souvisí a která mohou provázet celou prezentaci ve vzájemných diskuzích lektora s účastníky

1. já a síťování

- ✓ osobní zkušenosti, co si kdo představuje, co pro koho síťování znamená
- ✓ příklady síťování v našem okolí, co je a co není síťování

2. ujasnění a vysvětlení pojmů

- ✓ pojmy: síťování, sociální pracovník jako koordinátor, sociální síť, sociální kruh, empowerment, poziční diagram, životní dráha jednotlivce, komunitní práce, pravidla spolupráce, dělení rolí, identifikace problémů, koordinace kroků, identifikace jedinců, case management, pracovní skupiny, multidisciplinární spolupráce...

3. historie a příklady ze zahraničí

- ✓ vybrané přístupy v sociální práci se zaměřením na praktické využití v rámci síťování (systemická sociální práce, antiopresivní přístup, ekologický přístup, indigenizovaná sociální práce aj.)
- ✓ praktické poznatky, zajímavosti ze zahraničí s příklady

4. síť

- ✓ motivy, důvody a témata pro vytvoření sítě
- ✓ druhy sítí a jejich význam (problémové a tematické, organizační, sociální, podpůrné)
- ✓ dělení sítí z hlediska jejich uspořádání a formalizace (řetězová, hvězdicová, skupinová, segmentová), výhody a nevýhody, možnosti výběru a využití ve vlastní praxi
- ✓ samostatná práce – oprava své sítě ze začátku školení, zvolení svého modelu sítě pro dané téma

5. tematická síť – síťová analýza

- ✓ základní fáze při budování sítě, síťová analýza (identifikace centrálního aktéra, stanovení cíle, nalezení ostatních členů sítě, výběr partnerů, tvorba mapy sítě, analýza, strategie, fáze plánování, implementace plánu, hodnocení), vše ukázáno na praxi, příkladech

6. témata

- ✓ témata pro síť - příklady, systém témat, hierarchie
- ✓ dlouhodobá použitelnost, příklady, příklady tematických sítí (vč. modelů)

7. fungování sítí

- ✓ aktéři v tematické síti, iniciátoři při budování
- ✓ role aktérů, pravidla spolupráce
- ✓ nastavení systému, pravidla vzájemné komunikace
- ✓ výměna informací, sdílení zdrojů aj.

ČASOVÁ DOTACE A ROZLOŽENÍ

název bloku	číslo slidu	předpokládaná časová dotace	poznámka
úvod do tématu, základní východiska	1-7	cca 90 min.	
první přestávka	7	dle domluvy s dodavatelem	čas přestávky se může zkrátit dle potřeb lektora/účastníků
základní fáze síťování, představení kazuistiky, neformální síť	8-12	cca 100 min.	nechat dostatečný čas pro práci s kazuistikou
oběd	12	dle domluvy s dodavatelem	čas oběda se může zkrátit dle potřeb lektora/účastníků
formalizované sítě a jejich tvorba	13-18	cca 90 minut	
druhá přestávka	18	dle domluvy s dodavatelem	čas přestávky se může zkrátit dle potřeb lektora/účastníků
mapa sítě a práce se	19-23	cca 100 min.	ponechat dostatečný prostor

DOPORUČENÉ PODKLADY**výstupy IP MPSV:**

1. sociodemografická analýza – zveřejněna
2. analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi – zveřejněna
3. optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny – připravuje se
4. metodika síťování služeb – připravuje se (teoretická část bude k dispozici od října 2014)
5. model minimálního rámce služeb v KV a PK kraji – připravuje se
6. metodická příručka typologie služeb pro rodiny s dětmi – připravuje se
7. interaktivní mapa služeb – připravuje se
8. příklady dobré praxe v Pardubickém a Karlovarském kraji – zveřejněny
9. manuál pro vyhodnocování situace dítěte a rodiny a tvorbu IPOD – zveřejněn
10. manuál vytváření standardů pro OSPOD, PO – zveřejněn

Jednotlivé výstupy, které se připravují budou průběžně lektorům k síťování zasílány pro inspiraci či doplnění.

Výstupy, které jsou zveřejněné a k dispozici, aktuální informace z projektu aj. naleznete na těchto webových stránkách:

- ✓ www.pravonadetsvi.cz
- ✓ www.mpsv.cz

ostatní podklady:

1. metodická příručka pro výkon terénní sociální práce
http://projekty.osu.cz/metakor/dok/met_prirucka_tsp.pdf
2. metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách
http://projekty.osu.cz/metakor/dok/sbornik_stextu.pdf
3. využití síťování při práci se sociálně vyloučenou lokalitou
https://dspace.upce.cz/bitstream/10195/38526/1/SotolaJ_VyuzitiSitovani_2010.pdf
4. sociální práce: Vytváření sítí služeb;
http://www.socialniproce.cz/soubory/obsah_1-2012-120413210014.pdf
5. case management v programech Amalthea o. s.
http://www.amalthea.pardubice.cz/projekty/ostatni/comred/publikace/PU9_rev01.pdf

DOPORUČENÉ MATERIÁLY PRO ÚČASTNÍKY

Následující přehled má doporučující charakter, materiály lze doplňovat a měnit na základě uvážení lektora. Uvedené materiály je možné připravit, doplnit, aktualizovat na základě individuálních požadavků, kontaktní osoba: Tereza Komárková; tereza.komarkova@mpsv.cz.

1. desky na materiály
2. program školení
3. průvodní kazuistika
4. zpracované vyhodnocení daného klienta, který se v kazuistice objevuje
5. výstupy z projektu dle potřeb lektorů a dostupnosti (tištěné, na flash disku)
6. kontakt na kontaktní osobu (lektor, případně člen realizačního týmu MPSV)
7. základní informace k projektu (výčet a charakteristika aktivit)
8. šablony pro práci ve dvojicích/ve skupinách dle přípravy lektora

PRŮVODNÍ KAZUISTIKA K PREZENTACI

Následující kazuistika je průvodním textem celé prezentace. Lektor ji na začátku prezentace rozdává všem účastníkům školení, případně zkontroluje, zda je účastníci obdrželi v rámci předaných materiálů. Lektor může kazuistiku doplnit vlastní kazuistikou, pokud bude dodržena vhodnost kazuistiky pro potřeby školení na téma síťování (rodina s více problémy, v okolí dostatek možných aktérů, kterých se problém týká apod.). V takovém případě doporučujeme lektorovi konzultovat jeho záměr s kontaktní osobou (Tereza Komárková)

Kazuistika byla vybrána na základě reálných podkladů vypracovaných pracovníky OSPOD v rámci vyhodnocování a tvorby IPOD. Vyhodnocení, na základě kterého tato prezentace vznikla, je také součástí manuálu k vyhodnocování a tvorbě IPOD. Téma vyhodnocování je součástí 5- denního školení, je proto možné, že účastníci budou příběh z této kazuistiky z jiných dnů školení již znát. Pro potřeby školení na téma síťování je důležité držet se informací uvedených v kazuistice.

Na základě práce s kazuistikou bude také lektorovi a účastníkům k dispozici zpracované vyhodnocení daného dítěte, aby si účastníci uvědomili v praxi nutnost dobré analýzy situace a dokázali pomocí vyhodnocení najít chybějící informace v kazuistice.

prezentace: síťování v praxi sociální práce

Honza je 16 letý chlapec, který je v evidenci OSPOD již 3 roky. V současné chvíli je z důvodu záškoláctví a výchovných problémů v rodině umístěn v dětském domově. V dětském domově je umístěn na dobu dočasnou, v případě vyřešení problematické situace v rodině je možný návrat domů. O umístění požádala matka.

Honza vyrůstal se svoji matkou, bez otce, kterého nikdy nepoznal, rodinu opustil před narozením Honzy. Po několika letech se Honzova matka vdala, Honza převzal příjmení matčina nového partnera. Nevlastního otce si velmi oblíbil. V roce 2014 se narodil matce druhý syn Pavel. Od začátku k němu má matka jiný vztah než k Honzovi. Ačkoliv má Honzu ráda, chová se k němu velmi chladně a neumí své city k němu projevovat. U Honzy se začaly objevovat výchovné problémy, není ochoten respektovat pravidla apod. Matka problémové situace nezvládá, řeší je křikem a fackami nikdy však nebylo potvrzeno neúměrné fyzické trestání. Do evidence OSPOD se Honza dostal při prošetřování psychického týrání ze strany matky, ale ani to nebylo potvrzeno.

Celá situace se zhoršila, když se matka se svým manželem rozvedla. Honza to nesl velmi těžko, u soudu potvrdil, že chce nadále zůstat s otčímem v kontaktu. Po rozvodu se situace zhoršila nejen doma, ale také ve škole. Honza, který byl ve škole průměrným žákem, přestal ztrácet o školu zájem včetně jeho oblíbených předmětů (zeměpis). Honza je spíše introvertní, po rozvodu rodičů se však uzavřel zcela do sebe, přestal vyhledávat spolužáky, kamarády, často utíká do světa fantazie. Pokud je ve škole, často vyrušuje, upozorňuje na sebe nevhodným chováním.

Po rozvodu také matka musela začít více pracovat, neboť se potýká s náročnou životní situací. V současnosti je v insolvenčním řízení, má velké finanční problémy a problémy s bydlením, což vede k častému stěhování. V současné době žádá o obecní byt. V rodině již byla několikrát terénní pracovnice, matka neustále vyhledává pomoc, ale k nabízené pomoci se pak staví negativisticky a odmítá ji. V blízkém kontaktu se svým příbuzenstvem matka není, děti občas jezdí na prázdniny či na víkendy k babičce. Matka je občas v kontaktu se svým bratrem a sestřenicí, nepřeje si však, aby někdo z nich zasahoval do její rodiny a života. Sama o sobě prohlašuje, že kamarády nemá.

Z důvodu změny situace po rozvodu rodičů a v důsledku zvýšené pracovní vytíženosti matky se Honza staral o přípravu a doprovázení bratra Pavla do školy. Oba chlapci jsou velmi samostatní. Na druhou stranu začalo u Honzy v době po rozvodu přibývat neomluvených hodin, nesoustředěnosti ve škole apod. Honza zdůvodňoval své neomluvené hodiny nevolností, dětská lékařka však žádné objektivní zdravotní potíže nezjistila. Brzy ovšem vyšla najevo Honzova závislost na počítačových hrách, které byly důvodem jeho absence ve škole.

Honza byl umístěn na pobyt do SVP na diagnostiku, začal ambulantně navštěvovat dětského psychiatra. Medikaci Honza nemá. Rodina je pro Honzu stále velmi důležitá, ačkoliv se v rámci komplikovaných vztahů a neschopnosti matky projevovat city a přistupovat k oběma dětem stejně, nedaří pro Honzu doma vytvořit bezpečné prostředí. Honza by si i přes to velmi přál být doma. Honza trpí pocity méněcennosti, nedostatečné sebedůvěry, vlastní nedůležitosti, obtížně zvládá pocity žárlivosti na nevlastního bratra. V rámci pobytu v SVP a také nyní v DD je jeho chování hodnoceno jako bezproblémové.

SLIDE 1

cíle:

- seznámení účastníků školení s hlavními cíli školení
- představení lektora /lektorů
- představení materiálů, které účastníci obdrželi
- připomenutí prezenční listiny

doprovodný text:

- žádné

doprovodné aktivity:

- možnost zařadit diskuzi na téma, co si kdo představuje pod pojmem sítování
- jaká jsou očekávání účastníků od školení
- časový harmonogram školení

poznámky:

SLIDE 2:

cíle:

- seznámení s programem
- nastavení časových bloků, časy přestávek
- stručný úvod – zdůvodnění praktického zaměření školení
- zdůraznění společné práce, aktivit, diskuzí

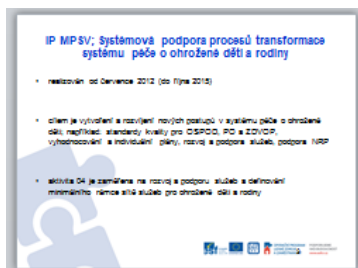
doprovodný text:

- žádné

doprovodné aktivity:

- nastavení pravidel (používání telefonů v průběhu školení, pravidla dotazování apod., dřívější odchody, prezenční listina apod.)

poznámky:

SLIDE 3:

cíle:

- seznámení se základními informacemi o projektu
- proč toto téma, proč na tomto školení a jakého celku je to součástí

upozornění:

následující přehled je spíše pro orientaci a přehled lektora, aby věděl, čeho je samotné školení součástí, na jaký projekt navazuje a co se děje okolo tématu síťování (jakožto jeden z výstupů projektu), není úkolem lektora prezentovat a vysvětlovat celý projekt a jeho klíčové aktivity, cílem je samotné téma síťování, v případě, že budou mít účastníci dotazy na jednotlivé aktivity, měl by je lektor odkázat na kontaktní osobu projektu

doprovodný text:

Školení je součástí realizace IP MPSV. Realizovaný projekt je jedním z nástrojů pro implementaci Národní strategie ochrany práv dětí a novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí, projekt je financován z OPLZZ, je realizován v období 07/2012 – 10/2015, je realizován převážně v těchto pilotních krajích – Karlovarský, Královehradecký, Pardubický, Olomoucký, Moravskoslezský a Zlínský. Projekt je rozdělen do několika klíčových aktivit, každá z nich má několik výstupů.

Klíčová aktivita 01 (KA01): **Návrh optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny**

Zpracování komplexní analýzy systému péče o ohrožené děti a rodiny (kapacity, cílové skupiny, dostupnost, personální, technické, finanční zajištění) a zhodnocení jejich efektivity pro sociální začleňování ohrožených dětí a rodin.

Výstupem KA01 jsou:

1. Sociodemografická analýza
2. Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi
3. Analýza náhradní rodinné péče
4. Optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny
5. Analýza implementace PRIDE v ČR
6. Analýza fungování institutu dohod o výkonu pěstounské péče ČR

Klíčová aktivita 02 (KA02): **Vytvoření a pilotní ověření standardů kvality sociálně právní ochrany dětí**

Vytvoření standardů kvality sociálně právní ochrany dětí, a to pro orgány sociálně-právní ochrany (obecní úřady, krajské úřady, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřad práce České republiky, Úřad

pro mezinárodně-právní ochranu dětí) a pro fyzické a právnické osoby pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Standardy kvality byly pilotně ověřovány ve dvou krajích. Standardy kvality pro OSPOD byly pilotně ověřeny v Olomouckém kraji, standardy kvality pro osoby pověřené k výkonu SPOD byly pilotně ověřeny v Pardubickém kraji.

Výstupem KA02 jsou následující manuály:

1. Manuál implementace standardů kvality sociálně právní ochrany pro orgány sociálně-právní ochrany
2. Manuál implementace standardů kvality sociálně právní ochrany pro osoby pověřené k výkonu sociálně právní ochrany zabývající se podporou NRP
3. Manuál implementace standardů kvality sociálně právní ochrany pro ZDVOP
4. Manuál kontrol pro OSPOD
5. Manuál inspekcí pro osoby pověřené k výkonu SPOD

Klíčová aktivita 03 (KA03):

Vytvoření a pilotní ověření nástrojů pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny

Rozvoj, případně vytvoření a pilotní ověření nástrojů pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny – nástroje pro vyhodnocování situace dítěte a rodiny, vytváření individuálního plánu ochrany dítěte (IPOD). K oběma nástrojům byl vytvořen průvodce, který bude sloužit jako manuál pro pracovníky v přímé práci. Dále bude vytvořena metodika přímé práce s klienty pro OSPOD – teoretický text s příklady dobré praxe, který bude jasným návodem pro pracovníky OSPOD pro jejich každodenní práci. Oba nástroje pro přímou práci s ohroženými rodinami budou pilotně ověřeny ve všech 5 pilotních krajích.

Výstupem KA03 je

1. Manuál pro vyhodnocování situace dítěte a rodiny a tvorbu IPOD (individuální plán ochrany dítěte)
2. Metodika přímé práce s klienty

Klíčová aktivita 04 (KA04):

Podpora rozvoje služeb pro ohrožené děti a rodiny

Bude vytvořena síť služeb pro práci s dětmi a rodinami spolupracující s OSPOD s důrazem na systémovost, provázanost a návaznost služeb a jejich preventivní charakter. V rámci aktivity bude modelována optimální síť služeb fungujících na multidisciplinárním základě. Bude definován minimální rámec sítě služeb. Budou specifikovány normativy spektrum služeb, intenzita sociální práce na modelových příkladech, průměrná cena intervence. Dále bude posouzeno, zda je již příslušná služba zakotvena v zákoně (v zák. č. 108/2006 Sb., nebo č. 359/1999 Sb.) nebo je třeba vypracovat návrh na příslušnou legislativní úpravu.

Součástí aktivity je také pilotní ověření funkce definovaných služeb a modelové sítě služeb v praxi v krajích Karlovarském a Pardubickém pomocí systému minitendrů. Pilotáž probíhá v Pardubickém a Karlovarském kraji, na každý kraj je alokováno 45 mil. Kč na rozvoj služeb, čerpání probíhá na základě rámcových smluv uzavřených s dodavateli v příslušném kraji.

Výstupem KA04 je

1. Model minimální sítě služeb na krajských úrovni včetně způsobu jejich koordinace, metodického vedení, financování, monitoringu kvality a efektivity
2. Metodické materiály (publikace) pro činnost služeb a fungování sítě služeb (interaktivní síť služeb, metodika síťování apod.)

 Klíčová aktivita 05 (KA05):
Podpora vzniku nových typů pracovních pozic na trhu práce ve službách v oblasti náhradní rodinné péče (profesionální pěstounská péče)

Podpora vzniku nových pracovních pozic na trhu práce ve službách v oblasti náhradní rodinné péče (profesionalizace pěstounské péče). Dojde k definici nových typů profesionální pěstounské péče (specializovaná pěstounská péče pro různé cílové skupiny dětí) a způsobu jejich podpory (typy služeb). Bude vypracována komunikační strategie s cílem zvýšit povědomí o výkonu profesionální pěstounské péče pro potenciální zájemce a vytvořit pozitivní obraz této profese u široké veřejnosti. Formou přenosu zahraničních zkušeností (převzetí systému PRIDE, jeho adaptace na národní podmínky a ověření systému v praxi) dojde k vytvoření komplexního systému výběru vhodných pěstounů z přihlášených zájemců, přípravy pěstounů na výkon pěstounské péče, jejich dalšího vzdělávání a doprovázení. Budou vytvořeny manuály pro výběr a školení náhradních rodičů a pro jednotný systém výkonu profesionální pěstounské péče. Od května 2014 je nedílnou a novou součástí aktivity 05 také Zavádění a pilotáž Rodinných konferencí do práce sociálních pracovníků. V praxi pak v rámci aktivity 05 probíhá ověřování služeb pro pěstounské rodiny v Moravskoslezském, Zlínském a Královéhradeckém kraji. Na každý kraj alokovány 4 mil. Kč na podporu služeb pro pěstounské rodiny. Čerpání probíhá na základě rámcových smluv uzavřených s dodavateli v příslušném kraji formou tzv. minitenderů.

Výstupem KA05 je

1. Vytvoření jednotného systému výkonu profesionální pěstounské péče a vytvoření systému odborné přípravy náhradních rodičů – pěstounů; implementace systému PRIDE
2. Manuál náhradní rodinné péče

 Klíčová aktivita 06 (KA06):
Vytvoření vzdělávacích programů, vzdělávání vybraných cílových skupin

V návaznosti na předchozí aktivity budou vytvořeny vzdělávací moduly, jejichž cílem je přenos informací o zpracovaných standardech kvality SPOD, nástrojích pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny, systému fungování sítě služeb pro práci s dětmi a rodinami a systému výkonu profesionální pěstounské péče mezi další osoby.

Moduly vzdělávání:

- Vzdělávací modul a realizace vzdělávání pro pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí
- Vzdělávací modul a realizace vzdělávání pro pracovníky osob pověřených k výkonu sociálně-právní ochrany dětí a poskytovatelů služeb pro rodiny a děti
- Vzdělávací modul a realizace vzdělávání pro pracovníky spolupracujících subjektů (pracovníci soudů, státních zastupitelství, policie, škol a školských zařízení, zdravotnických zařízení apod.)
- Vzdělávací modul a realizace vzdělávání pro specialisty krajských úřadů

- Vzdělávací modul a realizace vzdělávání pro inspektory kvality sociálních služeb.

Vzdělávání bude probíhat na celém území České republiky s výjimkou hl. m. Prahy; výstupem bude proškolení cca 2000 odborníků (OSPOD, inspektoři, soudci, státní zástupci atd.)

 Klíčová aktivita 08 (KA08):
Národní kampaň (iniciativa) Právo na dětství

Bude zpracována komunikační strategie národní kampaně Právo na dětství. V komunikační strategii budou přesně popsány cílové skupiny a komunikační nástroje, specifikovány akce a specifikován okruh nosičů. Byly vytvořeny webové stránky www.pravonadetstvi.cz, součástí aktivity je dále příprava a tisk informačních materiálů, pravidelných tiskových zpráv.

doprovodné aktivity:

- prostor pro dotazy účastníků školení
- případné dotazy shromáždit a předat realizačnímu týmu IP vč. emailů na dotazovatele
- **zmínit webové stránky: www.pravonadetstvi.cz (aktuální informace z projektu)**

poznámky:

- představení projektu by mělo být stručné - školení na téma síťování by mělo proběhnout zhruba v polovině školicích dnů (tj. většina účastníků již bude mít o projektu nějakou představu)
 - na začátek je proto dobré se zeptat, jakou představu o projektu mají a tomu přizpůsobit představování jednotlivých částí projektu, případně projekt nepředstavovat, pouze zmínit např. s odkazem na stránky

SLIDE 4:

cíle:

- představit základ čtvrté aktivity - cíle a výstupy aktivity
- představit pilotáž v krajích (Karlovarský, Pardubický)
- v případě zájmu rozšířit informace o čtvrté aktivitě
- upozornit a představit Dobrou praxi, která v rámci této aktivity vznikla, některé nové nebo nově zaváděné služby
- upozornit na souvislost se síťováním

upozornění:

Tak jako u slidu, který je věnován projektu, i zde platí, že se jedná spíše o informace pro lektory, v jakém kontextu a proč celé téma síťování vznikalo a na jako aktivitu reaguje a čerpá z ní inspiraci, materiály a výstupy, které v rámci této aktivity vznikají však mohou být dobrým podkladovým materiálem pro lektory, případně některé části také pro účastníky, včetně příkladů z praxe

doprovodný text:

V rámci aktivity 04 bude vytvořena síť služeb pro práci s dětmi a rodinami spolupracujících s OSPOD s důrazem na systémovost, provázanost a návaznost služeb a jejich preventivní charakter.

V rámci aktivity je modelována optimální síť služeb fungujících na multidisciplinárním základě. Součástí toho je řada výstupů, které v tuto chvíli zpracovává společnost Sociotrendy, o průběžných výstupech budou lektori informováni a aktuální výstupy jim budou zasílány. Součástí aktivity 04 je praktické ověření funkce definovaných služeb a modelové sítě služeb v krajích Karlovarském a Pardubickém. V rámci tohoto ověřování byla dne 14. června 2013 zveřejněna veřejná zakázka „Pilotní ověřování sítě služeb v Pardubickém kraji - rámcová smlouva“ a „Pilotní ověřování sítě služeb v Karlovarském kraji - rámcová smlouva“, lhůta pro podání nabídek skončila 16. září 2013. Celkem se uchazeči mohli hlásit do čtyř oblastí; 1. Krizový pobyt, 2. Dlouhodobý pobyt, 3. Odborné poradenství a diagnostika, 4. Terénní a ambulantní služby pro rodiny a děti), s vybranými dodavateli ve všech oblastech a v obou krajích byla podepsána tzv. Rámcová smlouva pro každou oblast.

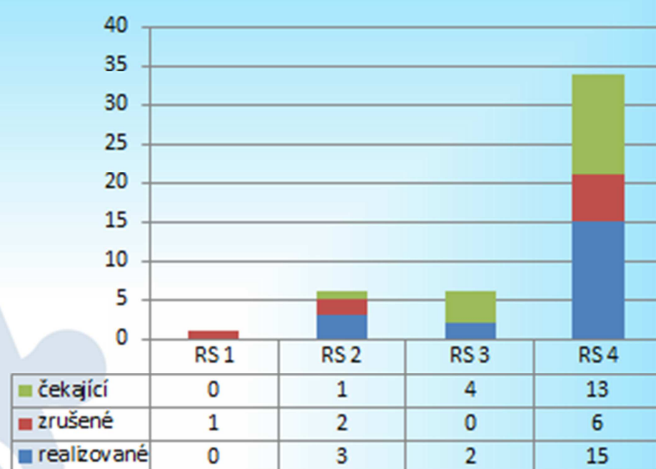
Na základě uzavřených rámcových smluv mohli začít od ledna 2014 pracovníci OSPOD v obou krajích poptávat služby pro své klienty, které není z jejich současných zdrojů možné podpořit, realizovat (ať už z důvodu chybějící služby, nedostatečné kapacity či nedostatečného pokrytí území službami). Všechny soutěže o zakázky (tzv. minitendry) mohou probíhat pouze prostřednictvím elektronického tržiště (www.gemin.cz).

OSPOD zadává své požadavky na připraveném formuláři, na základě těchto podkladů je připraven popis zakázky, který je pak součástí dílčí smlouvy uzavírané s vítězem minitendru.

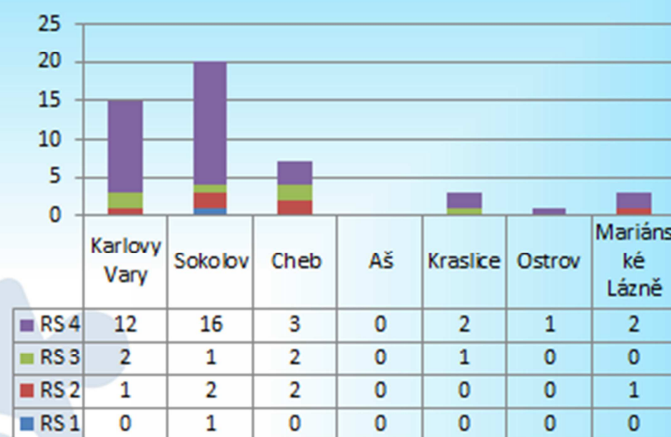
Na následujících statistikách zjistíte důvody, proč pro pilotáž byly vybrány výše jmenované kraje, jaký je stav vyhlášených minitendrů dle krajů, dle jednotlivých OSPOD, jaká služba se nejčastěji poptávají apod. Systém minitendrů bude ukončen v říjnu 2015, jedná se tedy pouze o průběžné statistiky. Více informací lze získat u kontaktní osoby (Tereza Komárková) + zpracovaný přehled minitendrů, dobré praxe služeb a návrhů nových služeb z obou krajů za první polovinu roku 2014.

Karlovarský	x	Pardubický kraj
- rozloha 3 314 km² - počet obyvatel 303 165 - slabá až neexistující síť služeb, nízký počet poskytovatelů služeb pro rodiny s dětmi 7 OSPODů - počty dětí evidovaných OSPOD hodnota: 4* - počet dětí s nařízenou ústavní výchovou hodnota: 4* - míra ohroženosti v rámci ČR - hodnota 3,1* (6. místo) ✓ 4 rámcové smlouvy (krizový pobyt, dlouhodobý pobyt, poradenství a diagnostika, terénní a ambulantní služby) ✓ ŠOS dětské vesničky, Světlo Kadaň, Útočiště, Člověk v tísni, DD do 3 let, Kotec, Pomoc nouzi, Raná Pěče		- rozloha 4 519 km² - počet obyvatel 515 956 - síť služeb vytvořena (např. 15 registrovaných poskytovatelů SAS pro rodiny s dětmi) 15 OSPODů - počty dětí evidovaných OSPOD hodnota: 1* - počet dětí s nařízenou ústavní výchovou hodnota: 2* - míra ohroženosti v rámci ČR hodnota 1,9* (13. místo) ✓ 4 rámcové smlouvy (krizový pobyt, dlouhodobý pobyt, poradenství a diagnostika, terénní a ambulantní služby) ✓ Celkem zapojeno 25 organizací (13 v RS 1, 13 v RS 2, 9 v RS 3, 20 v RS 4, vytvořená sdružení dodavatelů v rámci jednotlivých RS)
* Hodnoty dle Sociodemografické analýzy: Mapy rozložení ohrožení dětí a rodin v ČR (Sociotektor 2013), dle stupnice 1 nejmenší míra ohrožení, 3 nejvyšší míra ohrožení		
		

minitendry: analýza leden – duben 2014
Karlovarský kraj – počty minitendrů dle RS a stavu

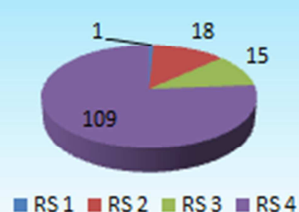

minitendry: analýza leden – duben 2014
Karlovarský kraj – počty minitendrů dle OSPOD a RS

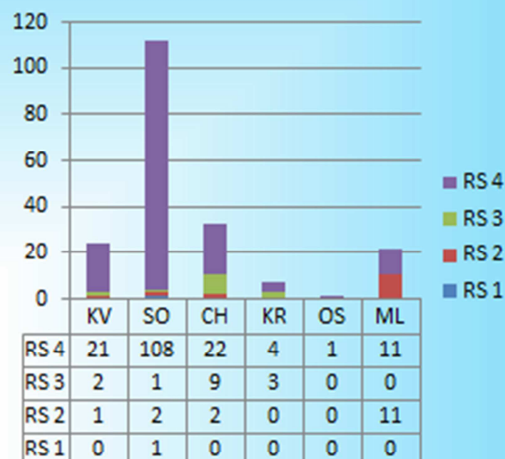

minitendry: analýza leden – duben 2014

Karlovarský kraj – počty dětí dle RS a OSPOD

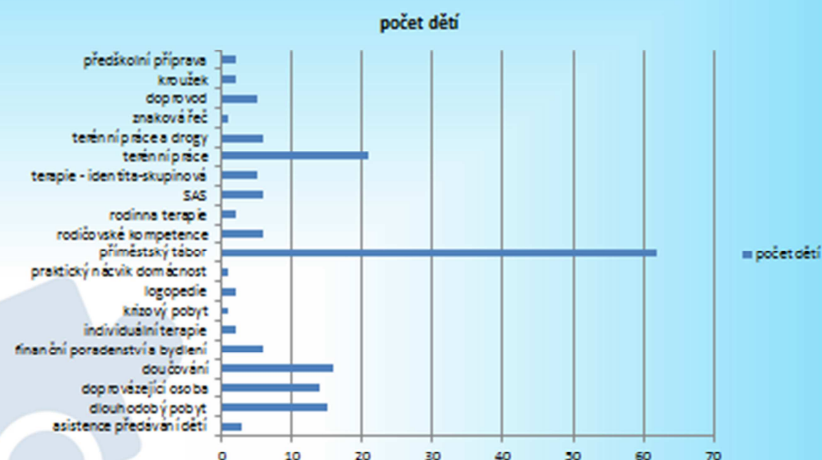

KV – Karlovy Vary
SO – Sokolov
CH – Cheb
KR – Kraslice
OS – Ostrov
ML – Mariánské Lázně

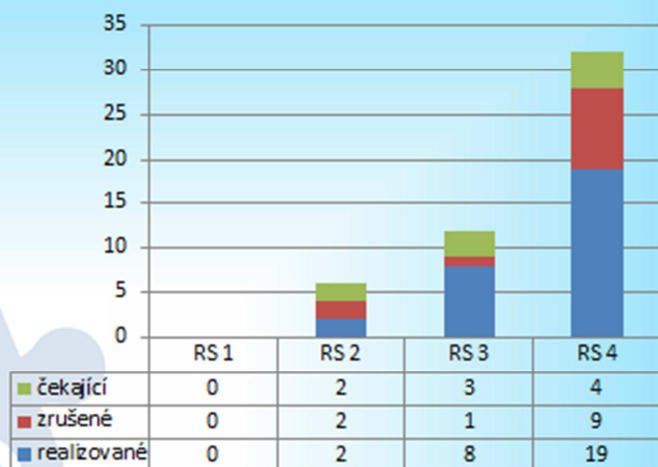

minitendry: analýza leden – duben 2014

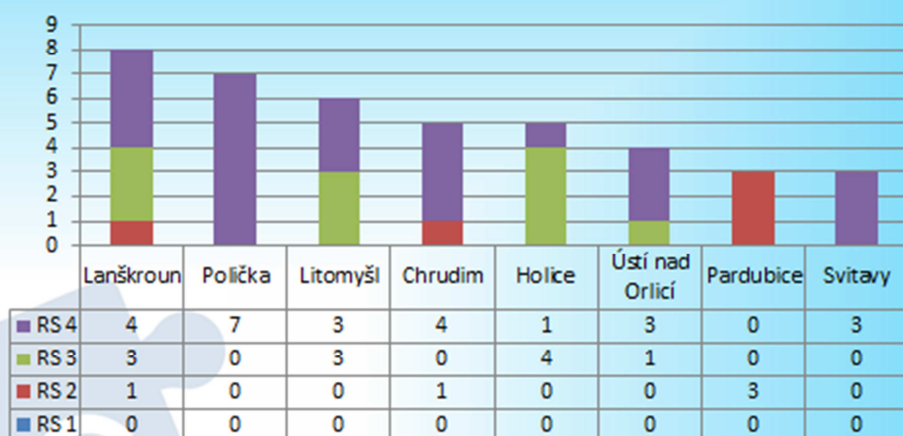
Karlovarský kraj – témata minitendrů

minitendry: analýza leden – duben 2014
Pardubický kraj – počty minitendrů dle RS a stavu

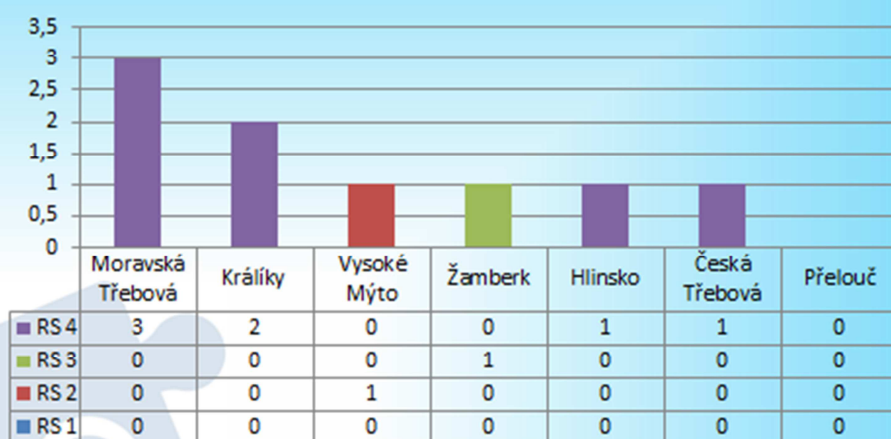

minitendry: analýza leden – duben 2014
Pardubický kraj – počty minitendrů dle OSPOD a RS

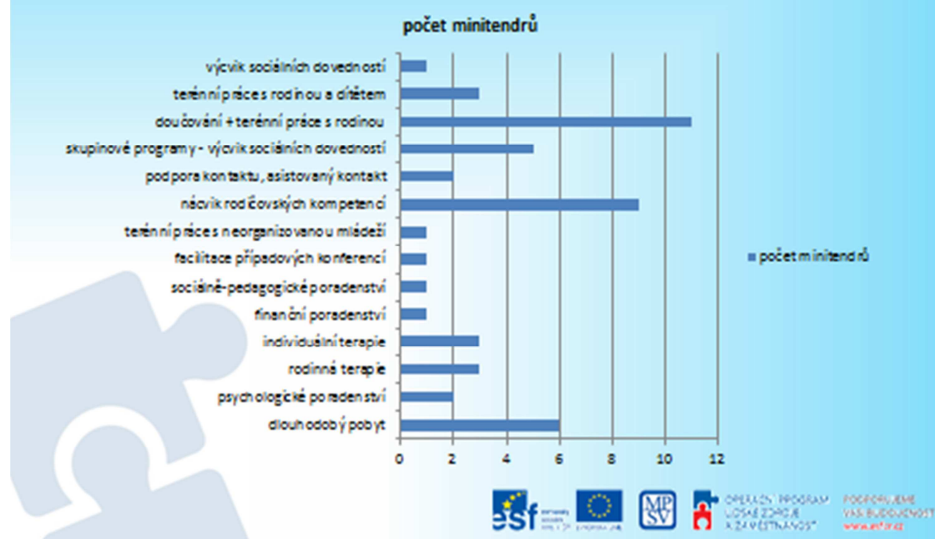
minitendry: analýza leden – duben 2014

Pardubický kraj – počty minitendrů dle OSPOD a RS

minitendry: analýza leden – duben 2014

Pardubický kraj – témata minitendrů

Výhody, pozitiva minitendrů

- identifikace chybějících služeb
- zavádění nových služeb, rozvoj stávajících služeb
- sdílení dobré praxe služeb mezi jednotlivými OSPOD, zapojeními kraji
- navázání vzájemných kontaktů mezi poskytovateli, jednotlivými OSPOD
- podpora síťování, podpora vzájemné spolupráce
- posílení postavení pracovníka OSPOD jako klíčového pracovníka dítěte/rodiny

edukace pracovníků OSPOD v oblasti definování potřeb klientů, definování služeb pro klienty
edukace pracovníků OSPOD v oblasti analýzy případu a prognózy situace do budoucna
podpora systému individuální péče o dítě
postupná změna myšlení pracovníků pobytových zařízení
rozvoj služeb zaměřených na práci s celou rodinou vč. pobytů určených pro děti s rodiči
bourání zavedených stereotypů

doprovodné aktivity:

- z dobré praxe vytipovat příběh na ukázkou, kde bylo nebo mohlo být využito síťování

poznámky:

- průběžné aktuální výsledky systému minitendrů budou pravidelně zasílány lektorům

SLIDE 5:

cíle:

- seznámit účastníky s pojmem sítě,
- neformálních sítí,
- proč je důležité vytvářet sítě
- zdůraznit standardy pro OSPOD, zvláště pak standard zaměřený na síťování

doprovodný text:

Zdůraznit, že se jedná o metodu, která využívá něco, co přirozeně existuje kolem nás (sítě vztahů a lidí okolo), že se jedná o podporu práce sociálních pracovníků (jako koordinátorů případů); uvést případně neformální sítě, které běžně používáme (například nákup auta, výběr dovolené apod.), jemně už zde upozornit, že my využíváme neformální sítě kolem nás, profesionál bude muset své sítě formalizovat, pokud ji bude chtít profesionálně využívat.

Je třeba zdůraznit, že sítě obecně jsou důležitým zdrojem podpory, fungování a orientace ve společnosti pro každého jedince. Síť je formálním či neformálním spojením lidí a organizací, je sítí vztahů, která umožňuje jejich vzájemnou komunikaci a spolupráci. Subjekty v síti mohou navzájem sdílet zdroje, dovednosti, kontakty a znalosti, usilují o dosažení stejných či podobných cílů. Subjekty v síti jsou považovány za uzlové body, vztahy jsou vyjádřeny spojnicemi bodů. Je třeba si uvědomit, že sociální pracovník hledá společně s klientem alternativy řešení a snaží se aktivizovat nevyužité zdroje kolem sebe.

doprovodné aktivity:

- zamyšlení nad svými osobními sítěmi, kdy nám pomáhají (koupě auta, hlídání dětí, výběr dovolené)
- uvést několik běžných příkladů, aby si účastníci uvědomili své vlastní zapojení v sítích, jejich využívání a to, jak moc jejich život ovlivňují
- zeptat se na jejich zpracování standardu síťování a jejich uchopení tohoto tématu

poznámky:

SLIDE 6:

(následuje přestávka)

cíle:

- teoretické pozadí sítí, hranice této metody
- zmínění směrů/tendencí v sociální práci, zaměření na systemický přístup
- uvědomění si rolí a povinností aktérů, kteří jsou pro síťování klíčoví (sociální pracovník, problém jako takový, klient)

doprovodný text:

Zdůraznit sociálního pracovníka jako koordinátora případu, zdůraznit schopnost analyzovat situaci a mapovat zdroje okolo klienta (případně uvést příklady z praxe). Pozice sociálního pracovníka; nestojí mimo pomáhající proces, sociální pracovník je vždy součástí pomáhajícího procesu, sociální pracovník svým jednáním ovlivňuje celý proces, je kladen vysoký důraz na komunikaci ve spolupráci s klientem, sociální pracovník mapuje systém okolo klienta, stává se spoluvůrcem a pojmenovatelem aktérů v síti. Dále je třeba zdůraznit nutnost umět specifikovat klientovi problémy, jeho potřeby, nezaměřovat se pouze na současnou situaci, ale umět zmapovat její příčiny proto, aby bylo možné je odstranit/eliminovat. Problémy jsou chápány jako důsledky zřetězování různých okolností, problémy vznikají ve vztazích mezi lidmi, je kladena důležitost na pojmenování problému, je to právě problém, který určuje, kdo bude do sítě zahrnut, do systému patří každý, kdo se může zabývat jeho řešením. Je třeba zaměřit se na roli klienta a jeho okolí, hledat a spolu nalézat zdroje okolo něj, přemýšlet nad dostatečným využitím jeho zdrojů; je důležité si uvědomit, že klient je součástí systému, chování a potíže klienta jsou ovlivňovány klientovým prostředím, klient je chápán jako autonomní a kompetentní řešit problém, je třeba zdůrazňovat nutnost klientovi aktivity a jeho zodpovědnost za změnu.

doprovodné aktivity:

Pro další práci a části školení je třeba seznámit se s kazuistikou, je třeba věnovat úvodu dostatek času, veškeré další úkoly jsou spjaté právě s kazuistikou. Po přečtení kazuistiky lektorem je třeba nechat čas pro samostatné přečtení kazuistiky.

poznámky:

SLIDE 8:

cíle:

- uvědomit si důležitost specifikace problémů
- naučit se specifikovat problémy co nejkonkrétněji
- provést uchazeče fázemi síťování a jejich pravidly
- informovat účastníky o zjednodušeném přístupu v rámci práce s kazuistikou; v reálu se rodina nedělí podle problémů a nevytváří se samostatné sítě na daný problém, provázanost je mnohem větší a určení hlavního problému je pak klíčové, protože dané vyřešení pak může vyřešit další dílčí problémy v rodině

doprovodný text:

Důležité v tomto slidu je si uvědomit, že tato metoda sice vyžaduje mnoho koordinačních a organizačních schopností, ale v podstatě jen doplňuje a pojmenovává to, co již sociální pracovníci dělají v rámci svých běžných sítí. Je třeba upozornit, že síťování je časově i organizačně náročný proces, který nemá dopředu zřejmé hmatatelné výsledky, ba co víc, mnohdy působí jako "něco", co už je stejně "nějak" využíváno. Aby bylo síťování efektivní a pomocný nástroj sociální práce, je třeba věnovat jeho "formalizaci" čas a prostor, být v roli iniciátora a zanalyzovat současné možnosti používaných sítí, pro formalizaci těchto sítí je však dobré zamyslet se nad jejich tvorbou, možnostmi. Mnoho tematických sítí je zpracováno, mnohdy stačí se jen rozhlédnout a převzít je, upravit na místní prostředí apod.

doprovodné aktivity:

Zkuste promyslet na základě kazuistiky, co bude třeba v daném příběhu řešit, představte řešení z vašeho pohledu. Na toto individuální zamyšlení nechte účastníkům cca 5-10 minut, odpovězte na případné otázky spojené s ujasňováním informací z kazuistiky.

Při seznamování s kazuistikou je třeba si představit, zda na základě vlastních zkušeností si člověk umí představit, jak by s případem pracovali, zda obsahuje kazuistika všechny důležité informace. V případě, že nikoliv, je třeba se doptat lektora a společně pro celou skupinu si domyslet odpovědi chybějících informací.

Pracovat také s tématem klíčování hlavního problému a zdůraznění jeho důležitosti pro řešení situace v reálu.

V druhé části práce s kazuistikou je třeba účastníky seznámit s vyhodnocením dané rodiny a dovysvětlit si s nimi, které informace, z těch, co jim chybějí, mohou nalézt v dobře zpracovaném

vyhodnocení, uvědomění si důležitosti analýzy celého případu a dohledání důležitých informací k pochopení celého případu

poznámky:

- vyhodnocení je vhodné účastníkům předat až po práci s kazuistikou a rozboru situace
- velmi pravděpodobně účastníkům informace budou chybět a až na základě tohoto uvědomení by měla nastat práce s kazuistikou
- **!!! vyhodnocení je uměle zpracované, každý lektor si tak do něj může doplnit informace dle svých představ, ideálně však nikoliv během školení, ale již v rámci přípravy na školení !!!**

SLIDE 9:

cíle:

- uvědomit si na základě práce ve skupině základní parametry síťování – kolik problému se nalezne, tolik je potřeba sítí i řešení
- zdůraznit potřebnost skupinové práce při síťování (vč. sdílení informací a skupinové práce na pracovišti OSPOD)
- upozornit na možnosti zobecnění výsledků (nyní jsme přišli na ty a ty okruhy problémů, je možné je aplikovat na další situace...podpora a zjednodušení práce)
- dílčí problémy si stanovuje každý lektor sám, můžou se proto školení od školení lišit, záleží na lektorovi, zda si dílčí problémy dopředu vytipuje, či zda je zcela nechá na iniciativě skupin

doprovodný text:

Při tvorbě seznamu problémů vycházejte z reálné situace na vašem pracovišti, problémy jednoznačně formulujte, vyvarujte se přílišné obecnosti, není třeba vytvářet uměle něco nového, je třeba věci, jasně a stručně pojmenovávat. Je důležité také vidět aktuálnost problémů, v rámci metody síťování se nebere rodina jako celek, ale jako kumulace jednotlivých problémů, na které je třeba hledat individuální řešení.

doprovodné aktivity:

Individuální aktivita - zamyslete se nad kazuistikou a zkuste si v duchu pojmenovat problémy, vytvořte si osobní seznam základních problémů, které se v příběhu vyskytují, srovnajte tyto problémy od nejakutnějších po méně akutní. Jsou tam problémy, se kterými se během praxe setkáváte často? Vytipujte si 5 pro vás nejzákladnějších problémů v dané kazuistice, pokud je čas, je možné, aby účastníci po skončení úkolu své náměty sdíleli i pro inspiraci s ostatními... je dobré si v průběhu úkolu uvědomovat, že definujete témata, která je dobrá mít ošetřena sítí....

Účastníci by měli mít na úkol cca 15 minut, v případě potřeby je možné časový limit protáhnout. Následně se lektor snaží vyvolat diskuzi a brainstorming na toto téma, s celou skupinou vytipuje 5 společných problémů pro danou kazuistiku - pro tato témata budeme hledat sítě řešení.

poznámky:

SLIDE 10:

cíle:

- rozdíl mezi formálními a neformálními sítěmi
- metoda síťování doplňuje a pojmenovává to, co již sociální pracovníci dělají v rámci svých neformálních sítí, pokud vytvoříme pravidla a způsob fungování našich (neformálních) sítí, pak je formalizujeme, a díky tomu je můžeme zobecňovat a následně využívat při práci s dalšími případy
- ukázat rozdíl mezi formální a neformální sítí, vysvětlit důvody nutnosti formalizovat sítě, pokud chceme, aby byli efektivní a účinně podporovali práci sociálních pracovníků

doprovodný text:

Většina sociálních pracovníků se sítěmi pracuje, ale jen na základě vlastních osobních vazeb – uzlů sítě je konkrétní pracovnice organizace, která se úzce zná s konkrétní sociální pracovnící, problémy tak nejsou řešeny „systémově“, ale „náhodně“ a individuálně, proto je třeba, aby pro využití veškerého potenciálu pracovníci měli zájem své sítě formalizovat;

Příklad z praxe:

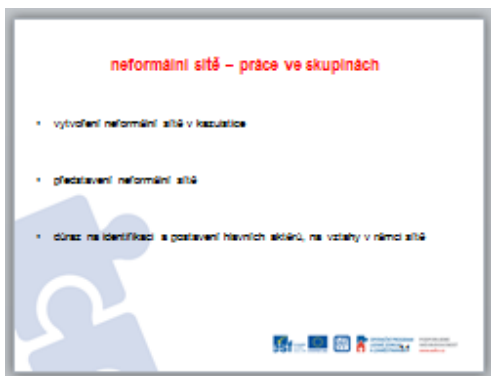
Např. dívka 17 let se vrací z ústavního zařízení zpět k matce, u dívky hrozí návrat k partičce, díky které se dostala do ústavního zařízení, sociální pracovnice pracuje s matkou, má dobré kontakty v domě na půl cesty, mají plnou kapacitu, ale díky dobrým vztahům může dívka navštěvovat některé zájmové aktivity, které služba nabízí, je domluveno, že pokud dívka nebude mít problémy a bude chtít, bude moci po svých 18. narozeninách do domu na půl cesty jít, sociální pracovnice nemá moc dobré kontakty se školou, kterou dívka navštěvuje, čas od času napíše do školy dotaz na docházku a chování dívky, osobní schůzku s výchovnou poradkyní sociální pracovnice neměla, v rámci organizace SLUNÍČKO však zapojila dívku do programu „brigáda pro mě, pomoc pro vás“, kdy jednou týdně dívka v prostorách organizace uklízí, sociální pracovnice se dobře zná s ředitelkou organizace, občas takto své klienty do chodu organizace zapojuje, dívka také začala docházet na individuální terapii, dojíždí do vedlejšího města, v místě bydliště klientky terapeut není,...

Neformální sítě nevyužívají pouze sociální pracovníci, ale jsou běžnou součástí každodenního života každého z nás. Zvláště lidé v pomáhajících profesích vědomě i nevědomě využívají neformální sítě, zjednodušují naši práci a přenášejí zodpovědnost tam, kam patří – ke klientům a jejich okolí. Sociální pracovník si své neformální sítě vytváří zkušenostmi, znalostmi, zájmem, náhodami, opakovanými situacemi, vlastní iniciativou, iniciativou lidí okolo něj...ale jsou to sítě formálně neuchopené, závislé na osobě, která je využívá, proto je třeba umět je formalizovat....

doprovodné aktivity:

Na příkladu auta a příkladu z kurately si ukázat, jak vypadá běžná neformální síť, upozornit nad proměnlivostí vztahů a osob v síti. Na základě vlastních zkušeností doplnit příklady ze svého pracoviště, vlastní zkušenosti o jejich vytváření formálních a neformálních sítí, uvedení výhod/nevýhod....

poznámky:

SLIDE 11:

(následuje oběd)

cíle:

- zaměřit se na praktické uvědomění si, co je to neformální síť a jak ji využíváme
- důraz na identifikaci a postavení hlavní aktérů
- důraz na přesnost, analýzu situace
- záleží na lektorovi, zda si problémy pro skupinky vybere dopředu či zda to bude součástí práce skupinek
- pracovat se bude v rámci vytváření sítě s aktéry s kazuistiky/vyhodnocení, ale je možné je na základě domluvy s lektorem rozšířit o tzv. předpokládané aktéry (známé organizace, tematické subjekty apod.)

doprovodný text:

Neformální sítě jsou založeny na osobních, přátelských vztazích konkrétních lidí, vazby jsou proměnlivé, předem těžko odhadnutelné, vlivy, sdílení a způsob rozhodování je v neformálních sítích velmi nejasný, vztahy v neformálních sítích mohou blokovat další rozvoj sítě, některé subjekty mohou být přetížené => nemusí docházet k efektivnímu rozdělování úkolů a zodpovědností, hrozbou je také izolovanost některých členů, pokud nemají v rámci neformální sítě silné postavení bez ohledu na jejich reálnou důležitost při hledání řešení problémů.

doprovodné aktivity:

Skupinová práce; rozdělení do 5 skupinek, každá skupinka bude mít na starosti zmapování jednoho z vytipovaných problémů z kazuistiky. Každá skupinka má za úkol vytvořit neformální síť okolo problémů, zapojit aktéry, napojit vazby, promyslet možnosti a role jednotlivých aktérů, skupinka bude pracovat s velkým papírem, výsledkem bude 5 načrtnutých velkých neformálních sítí, skupinky své sítě neprezentují, jde o uvědomění si neformální sítě pomocí skupinové práce, lektor bud skupinky obcházet, ptát se na souvislosti, aktéry apod. Na skupinovou práci je třeba dostatek času (cca půl hodina) Po tomto cvičení následuje oběd. S vytvořenými plakáty neformálních sítí se bude pracovat v odpoledním bloku.

poznámky:

SLIDE 13:

cíle:

- proč je důležité formalizovat své sítě
- výhody a nevýhody
- základní principy formalizovaných sítí
- připomenutí postupu (formalizace probíhá krok za krokem)
- důraz na možnost využití formalizovaných sítí opakovaně v rámci podobných oblastí/témat/problémů

doprovodný text:

Formalizované sítě jsou založeny na propojenosti a spolupráci organizací, kterých se daný problém dotýká bez ohledu na to, kdo je v tu chvíli jejich představitelem, ve formalizované síti dochází ke **koordinované výměně a sdílení zdrojů**, distribuci informací, zodpovědnosti v centru pozornosti nejsou konkrétní osoby, ale jejich vzájemné vazby; formalizovaná síť má ve svém středu sociálního pracovníka a klienta, ostatní subjekty v síti toto respektují, formalizované sítě zajišťují efektivnější koordinaci a zabraňují duplicitě.

doprovodné aktivity:

Práce ve skupině, skupiny se vrátí ke svým neformálním sítím, zamyslí se nad tím, jakým způsobem by se daly jejich sítě formalizovat - jak udělat ze sítě síť formalizovanou, jaké kroky byste pro to mohli učinit? K čemu by to vedlo? Čemu by to mohlo případně uškodit anebo naopak čemu by to mohlo prospět? Každá skupinka si představí, zda by se tato síť dala aplikovat na další obdobné případy (výhody/nevýhody - stávající neformální sítě a sítě formalizované), lektor skupinky obchází, probíhá diskuze v rámci skupinek.

Která témata jsou obecně závažná či častá a stálo by pro ně mít vytvořené formalizované sítě (na základě zkušenosti z pracovišť, situace ve společnosti apod.)

poznámky:

SLIDE 14/15:

cíle:

- postupy tvorby formalizované sítě, připomenutí si kroků
- pochopení jednotlivých kroků a důvodů, proč jsou důležité
- úvod do vytváření formalizovaných sítí
- praktická ukázka jednotlivých kroků při vytváření formalizované sítě
- provedení procesem síťování prostřednictvím práce s kazuistikou

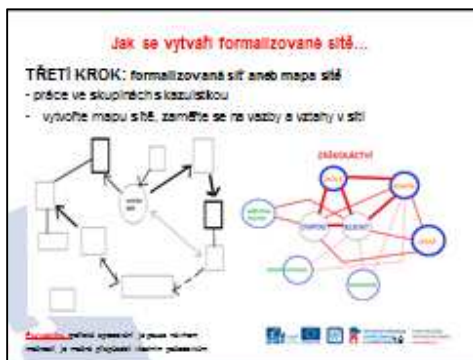
doprovodný text:

Je třeba si u každého kroku zdůvodnit jeho důležitost a potřebnost v rámci vytváření formalizované sítě, je třeba zamyslet se nad celou kazuistikou a vybrat problematiku témata, která se tam objevují, pro každé problematiku téma je dobré mít připravenou síť, při tvorbě a specifikaci témat je dobré vycházet ze svých reálných zkušeností, je třeba jednoznačně formulovat a vyvarovat se přílišné obecnosti, je třeba si uvědomit, že síťování je časově i organizačně náročný proces, který nemá dopředu zřejmé hmatatelné výsledky, působí jako něco co už nějak je, aby bylo však síťování efektivní a byl to pomocný nástroj sociální práce, je třeba se věnovat jeho formalizaci, pojmenovávat procesy, které automaticky dělám a dávat jim hranice, role apod.

V rámci základní analýzy potřeb klientů je třeba zamýšlet se nad seznamem témat/potřeb, které se opakují u klientů. Je třeba odhlédnout a vytvořit si odstup a nadhled nad svou neformální sítí. V rámci kroku analýzy dílčích problémů je třeba vytvářet témata, která je dobrá mít ošetřena sítí....při promýšlení problematiku okruhů se zaměřte na nejčastěji se opakující potřeby (nejen v tomto případě, ale i v dalších podobných případech ze své praxe), zaměřte se na definice způsobu obvyklých řešení a na definice reálných způsobů řešení.

doprovodné aktivity:

- žádné, následují aktivity k tomuto tématu na dalších dvou slidech
- práce ve dvojicích, v rámci tohoto tématu do každé dvojice rozdejte tabulku, úkolem dvojice je podívat se opět na kazuistiku jako celek a doplnit a vyspecifikovat tabulku dle teoretických podkladů, doporučujeme každé dvojici rozdat dvě tabulky, aby si každý účastník mohl vzorově vyplněnou tabulku na základě práce ve skupině doplnit. Lektor by měl být k dispozici, případně obcházet dvojice, po aktivitě nenásleduje diskuze.
- **!teoretické podklady lze přednášet, zmiňovat v průběhu práce ve dvojicích!**

SLIDE 19:

cíle:

- nejdůležitější část prezentace
- vytvoření formalizované sítě na základě zkušeností ze školení
- uvědomění si podstaty formalizované sítě a její využití v praxi

doprovodný text:

Při vytváření mapy sítě je dobré účastníkům připomenout jednotlivé kroky tvorby, připomenout základní principy síťování, průběžně (v rámci doprovodné aktivity) zmiňovat základní poučky, věci, kterými si účastníci prošli během školení, je dobré účastníkům připomenout, aby se zaměřili na vztahy a vazby v síti, vztahy se snažili graficky znázornit a určit si pravidla pro znázornění, je třeba zdůrazňovat, že do budoucna lze síť pravidelně doplňovat, rozšiřovat nebo zmenšovat.

doprovodné aktivity:

Práce ve skupině, nyní by se měli účastníci vrátit do svých původních skupin, ve kterých tvořili svou neformální síť ke kazuistice, nevrátí se ke své síti, ale budou formalizovat neformální síť jiné skupinky. Na základě všech poznatků a provedením jednotlivými kroky formalizace budou vytvářet z neformální sítě původního problému formalizovanou síť. Je třeba mít na tento úkol dostatek času, aby výsledná síť byla propracovaná. Lektor v průběhu může zmiňovat klíčové kroky a na co si dávat pozor, je třeba obcházet skupinky a diskutovat, pozornost by se měla věnovat také grafické úpravě.

poznámky:

- je důležité účastníky ubezpečit, že ono grafické zpracování je pouze v rámci návrhu, pojetí grafického zpracování sítě může být individuální, měly by však být zachované dostatečně jasné definované silné a slabé vazby, centrální aktéři, rodinní aktéři a institucionalizovaní aktéři
- je vhodné, aby se na grafickém zpracování domluvila skupinka dříve, než začne samotné zakreslování sítě

SLIDE 20:

cíle:

- uvědomění si návaznosti okolních subjektů při tvorbě sítě
- nutnost sdílení procesu síťování a napojování ostatních na tento proces
- uvědomění si odlišného pojetí sociálního pracovníka; sociální pracovník je koordinátorem, v rámci této pozice může svou práci formálně zasíťovat, spolupracovat a vytvářet si pravidla své spolupráce

doprovodný text:

Síťování je nekončící proces, který by neměl zasáhnout pouze práci jednoho pracovníka, ale mělo by jít o pravidelnou aktivitu při které je sociální pracovník koordinátor svého okolí, které je do daných problémů zainteresované. Je třeba se rozhlédnout ve svém okolí - co a kdo může k síťování jako k procesu přispět, někdy je možné v rámci pracoviště například rozdělit zodpovědnost za koordinaci jednotlivých témat, například existují OSPODy, kde každá pracovnice má "své" téma, které zpracovává, nese zodpovědnost za vytvoření sítě a je oporou pro ostatní v rámci "svého" tématu), jindy se může jednat o podpůrné jednorázové aktivity, většinou při zavádění a vytváření první obecné sítě na konkrétní téma. Je pak důležité, aby byli přítomni všichni důležití aktéři, ale také ti, kteří se zdají být nepřiliš podstatní, případně je s nimi malá zkušenost, například kulaté stoly vyjasňují možnosti, prezentují role všech zúčastněných, je dobré kulaté stoly či jiné podobné akce prezentovat jako významné akci za účasti vedení), je dobré také upozornit na využívání již existujících sítí (např. skrz komunitní plánování, případové konference apod.). V rámci tématu platformy je třeba zdůrazňovat souvislosti s vlastním výkonem práce sociálního pracovníka – kvalitní a propracovaná síť ulehčuje dílčí práci sociálním pracovníkům, pomáhá mu rozklíčovat problém, rozklíčovat situaci klienta a zapojit do řešení všechny subjekty, které v ideálním případě mají být zapojené.

doprovodné aktivity:

Diskuze a brainstorming o co všechno by se mohl sociální pracovník ve svém okolí opírat, nápady a zkušenosti z praxe, ideálně s možností zapisovat na flip chart, pokud by měli lektori kapacitu, bylo by dobré připravit si zajímavé zkušenosti z praxe/ze zahraničí jak také může fungovat sociální pracovník.

poznámky:

SLIDE 21:

cíle:

- shrnutí tématu školení: síťování v praxi sociálních pracovníků
- uvědomění si, že je třeba už do procesu tvorby sítě zapojit aktéry, kterých se to týká
- vytváření sítě je o tom vytvořit síť lidí, kteří síť vytvářejí
- uvědomění si, že jde o nekonečný proces, kde je centrálním aktérem OSPOD
- předání informací, proč síť nemusí fungovat

doprovodný text:

Doporučení, že pokud má pracoviště OSPOD definovaná základní témata, vytvořenou mapu sítě a zanalyzované aktéry, je třeba aktéry se sítí seznámit, domluvit se a zanalyzovat možnosti každého aktéra, iniciátor sítě (například sociální pracovník, preventistu apod.) facilituje, organizuje setkání, motivuje aktéry, poskytuje informace, zaštiťuje a zaznamenává možnosti aktérů, předává výsledky dál prvním krokem je vytvoření kontaktu, druhým důležitým krokem a faktem je zachování partnerství při domlouvání - síť je založena na vzájemné spolupráci a podpoře; je třeba s každým subjektem domluvit jeho postavení v rámci tématu, jeho možnosti. Je třeba si uvědomit, že pro využití potenciálu metody síťování je třeba se sítí stále pracovat, síť a vztahy v ní obměňovat, komunikovat se subjekty sítě, síť nikdy nebude definitivní a trvalá, je třeba její pravidelné vyhodnocování.

Možné důvody nefungování sítí:

1. nedostatek přiměřeného sdílení informací	7. nedostatek času a prostoru pro rozvoj vztahů
2. nedostatek respektu a vzájemné důvěry	8. rozdílné či neslučitelné cíle jednotlivých subjektů
3. nedostatek reciprocity	9. malá podpora organizací
4. formální systémy se snaží potlačit neformální subjekty	10. závislost subjektů na jiných subjektech mimo síť
5. nepřiměřené požadavky některých subjektů	
6. různé či protichůdné hodnotové orientace a představy	

poznámky:

závěrem...

„Stejně jako každá metoda má i síťování své přednosti a nedostatky. Její hlavní předností je, že využívá a zefektivňuje něco, co už stejně dávno sociální pracovníci využívají, zdroje v síti kolem každého klienta, formalizované síťování nevytváří návod na všechno, tak jako ve všech pomáhajících profesích neexistuje 100% funkční manuál. Při využívání podpůrných metod, při využívání metody síťování je tak třeba tvořit jistak, aby měl pracovník pocit, že se mu s vybranou technikou dobře pracuje a považuje ji za praktickou a dobrou. Musí být i schop ji využívat bez potíží.“

SLIDE 22:

poznámky:

- závěrem je třeba zdůraznit roli síťování v praxi sociální práce
- je třeba nechat rezervu na dotazy a diskuzi nad „využitelností síťování“
- je třeba zmínit doporučené zdroje informací k síťování